

Handläggare:

Bosse Dannert

Telefon: 08-508 18 040

Kristina Svärling

Telefon: 08-508 18 080

Till

Farsta stadsdelsnämnd

2009-02-12

Utredningen Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) om Farsta

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner rapporten.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Inger Norman
avdelningschef

Sammanfattning

Utredningen Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) har lämnat en delrapport. Stadsdelsnämnden har därför begärt en rapport om vad BUSS-utredningen säger om Farsta. Farsta skiljer sig från övriga staden i vissa frågor, särskilt när det gäller barn placerade utom hemmet. Bilden av den sociala barn- och ungdomsvården vid stadsdelsförvaltningarna är i huvudsak positiv. Arbetet bedrivs professionellt med engagemang, ansvarskännande och stor kunskap. Dock har arbetsbelastningen ökat, samtidigt som resurserna minskat.

Förvaltningen ser behovet av att öka kunskapen och att utveckla metoder inom öppenvård. En viktig fråga blir då att också skapa bättre förutsättningar för att kunna utveckla de nya verksamheter som behövs. Ett regionalt samarbete med mer samlade resurser kan vara en framgångsrik väg.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för barn och ungdom.

Bakgrund

En delrapport från utredningen Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) har lämnats av socialtjänstförvaltningen. BUSS är en genomlysning av Stockholms samlade insatser för barn som far illa. Uppdraget avser dels en kartläggning, dels en utredning av utvecklingsmöjligheter. Kartläggningen ska visa omfattningen, karaktären och kvaliteten i de samlade insatserna för barn som far illa. Den ska peka på var starka och svaga sidor finns. De utvecklingsmöjligheter som undersöks ska inriktas på nya modeller, systematiskt utvecklings- och utbildningsarbete, manualbaserad, likabehandling över hela staden, kvalitetsuppföljning och uppbyggnad av kompetens.

BUSS-utredningen kommer fortsättningsvis att göra djupare analyser av resultaten från kartläggningen för att få underlag till beslut om önskvärda förändringar i verksamheten. Uppdraget ska slutredovisas till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden före mars månads utgång år 2009.

Utifrån rapporten har stadsdelsnämnden begärt en rapport om vad BUSS säger om Farsta. Nämnden vill veta hur situationen ser ut i Farsta, hur Farsta skiljer sig från andra stadsdelsområden, vilket utvecklingsbehov som finns i Farsta och vilka utvecklingsmöjligheter förvaltningen ser.

Kartläggningen

Vissa punkter i utredningen visar hur Farsta skiljer sig från stadens genomsnitt.

Inkomna anmälningar om barn som far illa

Antalet inkomna anmälningar skiljer sig mycket mellan stadsdelsområdena. Antalet jämförs med det sociala indexet. Farsta har flera anmälningar än vad som kan förväntas av det sociala indexet. Detsamma gäller för stadsdelsområdena Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör. För de områden som har hög andel invånare med utländsk bakgrund är det tvärtom.

Andel av anmälningarna som leder till utredning

Skillnaderna mellan stadsdelsområdena är stor. Andelen varierar mellan 20 % och 75 %. Farsta inleder utredning vid 34 % av anmälningarna, vilket är under stadens genomsnitt på 50 %.

Andel barn placerade utanför hemmet

Farsta har en högre andel placerade barn än förväntat utifrån det sociala indexet och är den stadsdelsförvaltning som avviker tydligast av alla kring detta. De flesta av placeringarna är i familjehem eller jourhem.

Sociala tyngden, mätt med socialt index

Kartläggningen gör en redogörelse för befolkning och social tyngd. Farsta har 10 211 barn i åldrarna mellan 0 och 20 år, vilket är något färre än genomsnittet för stadsdelsområdena. Sociala tyngden mäts med det index som används för fördelningsnycklarna för resursfördelningen till individ- och familjeomsorgen. Strukturvariabler som vikts högt i detta index mäter antal barn med utländsk bakgrund, hushåll med låg inkomst och andel barn med lågutbildade föräldrar. Farsta som har jämförelsevis färre barn med utländsk bakgrund, har ett socialt index som ligger över genomsnittet i staden.

Antal anställningar vid barn- och ungdomsenheterna

Stadens barn- och ungdomsenheter har totalt ca 630 anställda. Det betyder 45 personer per stadsdel i genomsnitt. Farsta har 38,5 anställda, vilket är under genomsnittet. Södermalm samt de stadsdelsområden som har hög andel med utländsk bakgrund har fler anställda än genomsnittet. Det har trots ökad belastning inte skett någon personalökning inom barn- och ungdomsområdet inom Stockholms stad under de senaste fem åren.

Antalet familjehemsplacerade barn per familjehemsinspektör

Genomsnittet för staden är att familjevårdsinspektörer ansvarar för 14 barn. Beräknat efter det antal barn som varit placerade någon gång under året blir genomsnittet 15 barn per anställd. Tydliga avvikelser från genomsnittet redovisar Älvsjö (24), Skärholmen (22), Farsta (20), Norrmalm (9) och Kungsholmen (8).

Arbetsledare och utredande socialsekreterare vid barn- och ungdomsenheterna

Genomsnittet är 6,9 socialsekreterare per arbetsledare i utredningsgrupper eller motsvarande. Variationen spänner från 2 socialsekreterare per chef i Älvsjö till drygt 11 i Farsta och Södermalm.

Samverkan mellan stadsdelsnämnder

Sedan flera år har geografiskt närbelägna stadsdelsnämnder samverkat med varandra i olika projekt. Detta samarbete tenderar att öka och det finns exempel på att man byter tjänster med varandra. Större delen av denna samverkan sker inom dessa fem regioner: Bromma/Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista/Spånga-Tensta, Kungsholmen/Norrmalm/Östermalm/Södermalm, Skärholmen/Hägersten-Liljeholmen/Älvsjö och Farsta/Enskede-Årsta-Vantör/Skarpnäck.

Metodutveckling i stadsdelsförvaltningarna

Det pågår en hel del metodutvecklingsarbete inom stadsdelsförvaltningarna. En lång rad strukturerade öppenvårdsmetoder används: ART, MST, bekymringssamtal, Marte Meo, familjepedagoger, nätverksarbete, Trappan, KOMET, SAVRY etcetera. Egna stödboenden för ungdomar kan vara ett alternativ till institution. Många av dessa metoder används i Farsta.

Slutsatserna i BUSS-utredningen

Sammanfattningsvis konstateras att kartläggningen i huvudsak visar en positiv bild av den sociala barn- och ungdomsvården vid stadsdelsförvaltningarna. Intervjuer ute i enheterna ger ett starkt intryck av professionalism, engagemang, ansvarskännande och stor kunskap inom verksamhetsområdet. Föreställningen om att den sociala barnvården i stora delar sköts av oerfaren personal har inte något stöd i kartläggningen.

Dock är arbetsbelastningen hög och materialet tyder på att den har ökat utan att antalet anställda har ökat. Det finns ett väl utvecklat barnperspektiv även om det till följd av den höga belastningen emellanåt kan sättas ur spel. Resurstilldelningen åren 2004-2007 ökade med knappt 11 %. Samtidigt beräknas kostnaderna för personalens löner och utomstående vårdgivare ha ökat med drygt 25 %. Sett i ett femårsperspektiv indikerar detta att den sociala barnvården måste klara sina uppgifter med minskade resurser.

Intrycket är att myndighetsutövningen fungerar väl sett ur ett rättssäkerhetsperspektiv, trots hög arbetsbelastning och minskade ekonomiska resurser. Det finns ett stort intresse av att utveckla den sociala barnvården. Det finns dock olikheter mellan stadsdelsnämnderna som behöver analyseras vidare och relateras till olikheter i befolkningsstrukturen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Anmälningarnas omfattning i relation till socialt index

Farsta är en förort där invånarna har jämförelsevis låg inkomst och låg utbildning. Samtidigt är andelen med utländsk bakgrund inte särskilt hög. Anmälningar om barn som far illa handlar oftast om bristande omsorg på grund av tung social problematik där missbruk och psykisk ohälsa ingår. Den sociala kompetensen och de sociala nätverken är ofta mycket svaga.

Behovet och efterfrågan av socialtjänst är stort och har i många av de familjer där anmälan blir aktuell, funnits i flera generationer.

Dessa djupgående och långvariga sociala problem är ofta relaterade till psykiska svårigheter och missbruk och skiljer sig från familjeproblemen i familjer med utländsk bakgrund.

I stadsdelsområden med många barn med utländsk bakgrund, och därmed med högt socialt index, ser behovet annorlunda ut. Det visar sig i att antalet anmälningar och efterfrågan på kontakt med socialtjänsten blir lägre än förväntat. Det sociala indexet fångar inte behovet av och hur efterfrågan på stöd från socialtjänsten ser ut.

I utredningen framhålls dessa olikheter mellan stadsdelsnämnderna. Förvaltningen instämmer i att de behöver analyseras vidare och relateras till olikheter i befolkningsstruktur. Förvaltningen har i uppdrag att utarbeta en strategi för det förebyggande arbetet. I samband med detta arbete återkommer förvaltningen med en analys av resultaten i BUSS-utredningen.